

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

Evropski ekonomsko-socialni odbor je posvetovalni organ Evropske unije. Sestavlja ga 350 članov. Mnenje Odbora se zahteva v okviru obveznega posvetovanja na področjih, opredeljenih v pogodbah, ali v okviru prostovoljnega posvetovanja s Komisijo, Svetom ali Parlamentom. Mnenja lahko da tudi na lastno pobudo. Njegovi člani niso vezani na nobena navodila. Svoje naloge morajo opravljati popolnoma neodvisno in v splošnem interesu Unije.

PRAVNA PODLAGA

Člen 13(4) PEU, člani od 301 do 304 PDEU in [Sklep Sveta \(EU\) 2015/1157 o določitvi sestave Evropskega ekonomsko-socialnega odbora](#).

SESTAVA

A. Število in razdelitev mest po državah (člen 301 PDEU)

Odbor ima trenutno 350 članov iz držav članic, in sicer:

- 24 za Nemčijo, Francijo, Italijo in Veliko Britanijo;
- 21 za Poljsko in Španijo;
- 15 za Romunijo;
- 12 za Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Češko, Grčijo, Madžarsko, Nizozemsko, Portugalsko in Švedsko;
- 9 za Hrvaško, Dansko, Finsko, Irsko, Litvo in Slovaško;
- 7 za Latvijo in Slovenijo;
- 6 za Estonijo;
- 5 za Ciper, Malto in Luksemburg.

Maja 2019 je Svet sprejel sklep o določitvi sestave Evropskega ekonomsko-socialnega odbora od 21. septembra 2020 naprej. Sklep prilagaja število sedežev v primeru izstopa Združenega kraljestva iz EU, kar bi pomenilo 24 prostih sedežev. Po novih pravilih bodo Estonija, Ciper in Luksemburg dobili dodaten sedež, saj se je po zadnjih sklepih o sestavi Odbora zaradi pristopa Hrvaške število članov za te države članice zmanjšalo za enega. Ostali prosti sedeži se bodo prihranili za morebitne prihodnje širitve. Če bo Združeno kraljestvo izstopilo iz EU, se bo skupno število članov Odbora zmanjšalo s 350 na 329.

B. Postopek imenovanja (člen 302 PDEU)

Svet imenuje člane s kvalificirano večino na podlagi predlogov držav članic. Svet se o teh imenovanjih posvetuje s Komisijo (člen 302(2) PDEU). Zagotoviti je treba, da so ustrezno zastopane različne kategorije gospodarskih in socialnih dejavnosti. Po navadi je tretjina mest namenjena delodajalcem, tretjina delojemalcem in tretjina drugim kategorijam (kmetje, trgovci, svobodni poklici, potrošniki itd.).

Po Lizbonski pogodbi (člen 301 PDEU) je 350 največje dovoljeno število članov Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, kar je bilo na kratko preseženo med julijem 2013 in septembrom 2015 zaradi pridružitve Hrvaške 1. julija 2013. Z dodanimi devetimi novimi sedeži za novo državo članico se je skupno članstvo povečalo na 353 (s 344). S sklepom Sveta 2015/1600 z dne 18. septembra 2015 o imenovanju članov Evropskega ekonomsko-socialnega odbora za obdobje od 21. septembra 2015 do 20. septembra 2020 se je torej zmanjšalo število članov za Luksemburg in Ciper s šest na pet, število estonskih članov pa s sedem na šest, v skladu z delitvijo sedežev v Odboru regij, ki ima prav tako 350 članov.

C. Vrsta mandata (člen 301 PDEU)

Člane predlagajo vlade držav članic, imenuje pa jih Svet za obdobje petih let, z možnostjo ponovnega imenovanja (člen 302 PDEU). Izbrani so iz evropskih gospodarskih in socialnih interesnih skupin. Zadnje imenovanje novih članov je bilo oktobra 2015 za mandatno obdobje 2015–2020.

Člani pripadajo eni do treh skupin:

- [Delodajalci](#) (I. skupina);
- [Delojemalci](#) (II. skupina);
- [Raznolikost Evrope](#) (III. skupina).

Člani morajo biti pri opravljanju svojih nalog v splošnem interesu Unije popolnoma neodvisni (člen 300(4) PDEU). Vsakič ko se ob koncu mandata izprazni mesto člana ali nadomestnega člana Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, je potreben ločen sklep Sveta o nadomestitvi tega člana.

ORGANIZACIJA IN POSTOPKI

Evropsko ekonomsko-socialni odbor ni naveden med institucijami v členu 13(1) Pogodbe o Evropski uniji (člen 13(4) omenja zgolj, da Odbor pomaga Parlamentu, Svetu in Komisiji in opravlja svetovalno funkcijo), vendar ima veliko stopnjo neodvisnosti pri svoji organizaciji in delovanju:

- Odbor izmed svojih članov izvoli predsednika in predsedstvo za obdobje dveh let in pol;
- sprejme poslovnik;
- se lahko sestane na lastno pobudo, a to po navadi stori na željo Sveta ali Komisije;

- za pomoč pri pripravi mnenj ima šest posebnih oddelkov za različna področja dejavnosti Unije in lahko ustanavlja pododbore za obravnavo posameznih vprašanj:
 - Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje ([NAT](#)),
 - Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo ([ECO](#)),
 - Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo ([SOC](#)),
 - Strokovna skupina za zunanje odnose ([REX](#)),
 - Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo ([INT](#)),
 - Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo ([TEN](#));
- zaradi sinergijskih učinkov deli storitve stalnega sekretariata v Bruslju s sekretariatom Odbora regij (o njegovem sedežu glej Protokol št. 6 o kraju sedeža institucij). Poleg tega je predsedstvo Parlamenta v okviru proračunskega postopka za leto 2014 z Odborom sklenilo sporazum, da bi skupaj dosegli večjo učinkovitost na področju prevajanja. Njegov letni upravni proračun v oddelku VI proračuna Unije znaša 131 milijonov EUR (2014).

PRISTOJNOSTI

Odbor je bil ustanovljen z Rimskima pogodbama iz leta 1957 z namenom, da bi vključili gospodarske in socialne interesne skupine pri oblikovanju skupnega trga in zagotovili institucionalne mehanizme za poročanje Komisiji in Svetu ministrov o evropskih vprašanjih. Enotni evropski akt (1986) in Maastrichtska pogodba (1992) sta razširila število področij, ki zahtevajo posvetovanje z Odborom. Amsterdamska pogodba je dodatno razširila področja, ki se posredujejo Odboru, in omogočila, da se Evropski parlament z njim posvetuje. Ekonomsko-socialni odbor v povprečju pripravi 170 posvetovalnih dokumentov in mnenj na leto (od tega jih je približno 15 % izdanih na lastno pobudo). Mnenja se objavijo v Uradnem listu. Ekonomsko-socialni odbor ima svetovalno vlogo (člen 300 PDEU). Njegova naloga je, da institucijam, ki so pristojne za sprejemanje odločitev Unije, posreduje mnenja predstavnikov gospodarskih in socialnih dejavnosti.

A. Mnenja, podana na zahtevo institucij Unije

1. Obvezno posvetovanje

Na nekaterih področjih Pogodbe o delovanju Evropske unije določa, da se odločitev lahko sprejme le po tem, ko Svet ali Komisija posvetovala z Odborom. Ta področja so:

- kmetijska politika (člen 38),
- prost pretok oseb in storitev (členi 46, 50 in 59),
- prometna politika (členi 91, 95 in 100),
- uskladitev posrednega obdavčevanja (člen 113),

- približevanje zakonodaje za notranji trg (člena 114 in 115),
- politika zaposlovanja (členi 148, 149 in 153),
- socialna politika, izobraževanje, poklicno usposabljanje in mladina (členi 156, 165 in 166),
- javno zdravje (člen 168),
- varstvo potrošnikov (člen 169),
- vseevropska omrežja (člen 172),
- industrijska politika (člen 173),
- ekonomska, socialna in teritorialna kohezija (člen 175),
- raziskave in tehnološki razvoj ter vesolje (člena 182 in 188),
- okolje (člen 192).

2. Prostovoljno posvetovanje

Parlament, Komisija in Svet se lahko posvetujejo z Odborom tudi o drugih zadevah. Kadar se te institucije posvetujejo z Odborom (obvezno ali prostovoljno), lahko za oblikovanje mnenja določijo časovni rok (najmanj en mesec). Če to ni podano v roku, lahko Komisija ali Svet ukrepata naprej (člen 304 PDEU).

B. Mnenja, podana na lastno pobudo

Odbor lahko odloči, da poda mnenje, kadarkoli meni, da je to ustrezno.

Udo Bux
05/2019

